

Sygn. akt XXVII Ca 1559/16

POSTANOWIENIE

Dnia 28 marca 2017 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie, XXVII Wydział Cywilny – Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Adrianna Szewczyk – Kubat

SSO Małgorzata Szymkiewicz – Trelka

SSR Tomasz Niewiadomski (del.)

Protokolant: st. sekretarz sądowy Agnieszka Ślebzak

po rozpoznaniu w dniu 28 marca 2017 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z wniosku E. S. i S. S.

z udziałem (...) spółki akcyjnej z siedzibą w K. oraz (...) spółki akcyjnej z siedzibą w L.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji wnioskodawców od postanowienia Sądu Rejonowego w Piasecznie z dnia 11 sierpnia 2015 roku, sygn. akt I Ns 1136/12

postanawia:

I. oddalić apelację;

II. zasądzić od wnioskodawców E. S. i S. S. solidarnie na rzecz uczestnika (...) spółki akcyjnej z siedzibą w K. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania w instancji odwoławczej;

III. zasądzić od wnioskodawców E. S. i S. S. solidarnie na rzecz uczestnika (...) spółki akcyjnej z siedzibą w L. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania w instancji odwoławczej.

SSR Tomasz Niewiadomski (del.) SSO Adrianna Szewczyk - Kubat SSO Małgorzata Szymkiewicz – Trelka

Sygn. akt XXVII Ca 1559/16

UZASADNIENIE

W dniu 16 listopada 2012 roku wnioskodawcy E. i S. S. wnieśli do Sądu Rejonowego w Piasecznie o: ustanowienie na nieruchomościach stanowiących ich własność położonych w miejscowości K., stanowiących działki o numerach ewidencyjnych (...), dla których Sąd Rejonowy w Piasecznie, IV Wydział Ksiąg Wieczystych, prowadzi księgi wieczyste nr (...) i nr KW (...), na rzecz każdorazowego właściciela urządzenia przesyłowego - linii energetycznej wysokiego napięcia zlokalizowanej na w/w działkach, służebności przesyłu polegającej na utrzymywaniu linii energetycznej, prawie do jej konserwacji i napraw - według oznaczeń, które znajdują się na mapie sporządzonej przez powołanego przez Sąd biegłego geodetę oraz zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawców jednorazowej kwoty 743.760 zł tytułem wynagrodzenia za ustanowienie wyżej opisanej służebności. Jako uczestnik został wskazany (...) S.A. w K.. Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt I Ns 1136/12.

W uzasadnieniu wniosku wskazano, iż przez w/w działki zlokalizowane w miejscowości K., przebiega linia energetyczna wysokiego napięcia należąca do (...) S.A. w K.. Biorąc pod uwagę koszty oraz brak interesu publicznego w likwidacji bądź przesunięciu w/w linii energetycznej zasadne jest unormowanie stanu prawnego poprzez ustanowienie służebności przesyłu. Wnioskodawcy wzywali uczestnika do uregulowania prawa korzystania z ich działki. Uczestnik nie wyraził gotowości do zawarcia stosownej umowy, o czym świadczyć miało stanowisko zawarte w piśmie z dnia 7 lutego 2012 roku. W tym stanie rzeczy zasadne miało być żądanie ustanowienia służebności przesyłu w trybie art. 305² § 2 kc.

W zakresie treści służebności wnioskodawcy wskazali, że zgodnie z art. 143 kc nieruchomości posiada granice nie tylko poziome, ale i pionowe, a same linie energetyczne przebiegające na ich działce ograniczają prawo własności. Treścią prawa służebności przesyłu objęta jest nie tylko konserwacja linii, ale także jej eksploatacja.

Wnioskodawcy wskazali, iż żądają ustanowienia służebności obejmującej powierzchnię zajęta pod słupy energetyczne, powierzchnię pod liniami energetycznymi, jak też powierzchnię strefy ochronnej. Według obliczeń wnioskodawców, linia wraz ze strefą ochronną zajmować miała obszar ok. 3.099 m². Wysokość wynagrodzenia z tytułu ustanowienia służebności wnioskodawcy wywodzili z różnicy pomiędzy wartością jaką przedstawia nieruchomość, która zostanie obciążona służebnością, porównując wartość nieruchomości rolnej z zakazem zabudowy zlokalizowanej na w/w nieruchomości - jaką w części obciążonej służebnością de facto stanie się nieruchomość należąca do wnioskodawców, a wartością nieruchomości przeznaczoną pod tereny wytwórczości, przemysłu, składów, przetwórstwa rolniczego, usług w tym komunikacyjnych i obsługi rolnictwa (a takie przeznaczenie ma pozostała część nieruchomości). Strefa służebności dla działki nr (...), to powierzchnia 934 m² pomnożona o wartość m² działki pod zabudowę tj. 300 zł/m². Wynik został skorygowany o współczynnik korekcyjny 0,8, co łącznie dawać miało kwotę wynagrodzenia 224.160 złotych.

Z kolei strefa służebności dla działki nr (...), to powierzchnia 2.165 m² pomnożona o wartość m² działki pod zabudowę, tj. 300 zł/m². Wynik został skorygowany o współczynnik korekcyjny 0,8, co łącznie dawać miało kwotę wynagrodzenia w wysokości 519.600 złotych. Łączna kwota wynagrodzenia z tytułu służebności przesyłu wynosić miała więc 743.760 złotych.

Odnosnie zarzutu zasiedzenia wnioskodawcy wskazali, że do 1990 roku zasiedzenie służebności mogło nastąpić wyłącznie na rzecz Skarbu Państwa, a uczestnik może powoływać się na przysługujące mu prawo służebności przesyłu w sytuacji gdyby udowodnił, iż zostało ono przeniesione na niego przez Skarb Państwa. W ich ocenie okres zasiedzenia mógł rozpocząć swój bieg ewentualnie po utracie mocy obowiązującej ustawy o jednolitej własności państwowej, tj. od 1990 roku i to od tej daty można rozważać czy uczestnik jest posiadaczem służebności w dobrej czy w złej wierze.

Zdaniem wnioskodawców ocena zarzutu zasiedzenia w zakresie dobrej i złej wiary uczestnika winna polegać na ocenie jego zachowania oraz stanu jego świadomości w zakresie przysługującego mu tytułu prawnego do działki wnioskodawców. Uczestnikowi, mimo ewentualnego prawa służebności przesyłu przysługującego Skarbowi Państwa, nie przysługuje ani nie przysługiwał tytuł prawny do korzystania z działki wnioskodawców. Uczestnik nie zachowywał się jak posiadacz służebności, gdzie m.in. winien zgłosić fakt posiadania nieruchomości w zakresie odpowiadającym w treści prawa służebności przesyłu do opodatkowania podatkiem od nieruchomości, czego nie uczynił. Na zakończenie wnioskodawcy podnieśli, że biorąc pod uwagę wnioski dowodowe i zgromadzone w sprawie dokumenty zasiedzenie na rzecz uczestnika, które rozpoczęło swój bieg w 1989 roku lub 1990 roku było zasiedzeniem w złej wierze i dlatego jeszcze nie nastąpiło (wniosek k. 2-6).

W odpowiedzi na wniosek uczestnik (...) spółka akcyjna z siedzibą w K. wniósł o oddalenie wniosku w całości, ewentualnie o doprecyzowanie przez wnioskodawców żądania wniosku przez wskazanie zakresu służebności przesyłu zgodnie z art. 305¹ kc oraz wskazanie lokalizacji na ich nieruchomości linii elektroenergetycznej stanowiącej własność uczestnika, o uwzględnienie zarzutu zasiedzenia służebności przesyłu na nieruchomości wnioskodawców na

rzecz uczestnika, a nadto zasądzenie od wnioskodawców na rzecz uczestnika kosztów postępowania. Jednocześnie uczestnik potwierdził, że przez nieruchomości wnioskodawców przebiega należąca do niego linia elektroenergetyczna 220 kV K.-M., M.-P. (dawna nazwa M.-P.). Podniósł jednak, że roszczenie wnioskodawców nie zasługuje na uwzględnienie, gdyż uczestnik legitymuje się skutecznym tytułem prawnym do korzystania z ich nieruchomości. W tym zakresie uczestnik podniósł bowiem zarzut zasiedzenia wskazując, że jako właściciel przedmiotowej linii elektroenergetycznej korzysta, a jego poprzednicy prawni korzystali z gruntów, po których przebiega przedmiotowa linia elektroenergetyczna oraz z terenu znajdującego się w obrębie tzw. pasa technologicznego (ochronnego) w sposób odpowiadający treści służebności przesyłu, uregulowanej w przepisach art. 305¹-305⁴ kc, polegającej na prawie bezpośredniego korzystania z części gruntu zajętego pod słupy nośne i obowiązku znoszenia oddziaływania linii przesyłowych oraz prawie dostępu do instalacji. Uczestnik podniósł, że korzystanie z linii rozpoczęło się z dniem jej wybudowania i przekazania do eksploatacji.

Wyjaśnił też, że przedsiębiorstwa państwowe - zakłady energetyczne zarządzały przedmiotową linią w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa. Linia ta została wybudowana przez Zakład (...) w W., co potwierdzać miała decyzja z dnia 28 października 1977 roku numer (...) oraz decyzja Urzędu Gminy w L. z dnia 22 listopada 1977 roku, znak 83/07/77, w sprawie zezwolenia na budowę linii elektroenergetycznej 220 kV relacji K.-M., M.- P. na terenie gminy L.. Inwestycja polegająca na budowie linii elektroenergetycznej 220 kV relacji K.-M., M.-P. zakończyła się w roku 1981. Przedmiotowa linia elektroenergetyczna została przyłączona do sieci w dniu 31 grudnia 1981 roku przez poprzednika prawnego uczestnika. Zatem okres zasiedzenia służebności przez uczestnika trzeba liczyć od daty 1 stycznia 1982 roku.

Uczestnik wskazał również, że spełnił przesłanki zasiedzenia służebności - zarówno związane z nieprzerwanym posiadaniem samoistnym służebności, okresem posiadania, jak i następstwem prawnym. Podał też, że nabył przedmiotową służebność przez zasiedzenie po upływie okresu 20 lat posiadania z uwagi na dobrą wiarę, którą należy oceniać według chwili objęcia w posiadanie. Według uczestnika w/w decyzja Urzędu Gminy L. wydana na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości stanowi tytuł prawny do korzystania z nieruchomości. Uczestnik dysponując taką decyzją jest posiadaczem w dobrej wierze. Dlatego, zdaniem uczestnika, w związku z przysługiwaniem mu wobec nieruchomości wnioskodawców ograniczonego prawa rzeczowego - służebności przesyłu, roszczenie wnioskodawców jest niezasadne i jako takie winno ulec oddaleniu. Ostatecznie uczestnik zakwestionował nie tylko zasadność, ale i wysokość ustalonego przez wnioskodawców wynagrodzenia w kwocie 743.760 złotych za ustanowienie służebności przesyłu (k. 45- 52).

W toku postępowania ustalono, że właścicielem linii elektroenergetycznej 110 kV, zlokalizowanej na działkach nr ew. 31 i 32, jest (...) S.A. z siedzibą w L..

(...) spółka akcyjna z siedzibą w L. w odpowiedzi na wniosek wniósł o oddalenie wniosku w całości i zasądzenie od wnioskodawców na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wskazując, iż wniosek o ustanowienie służebności jest bezzasadny. Uczestnik podniósł, iż przysługuje mu skuteczny względem wnioskodawców tytuł prawny do posadowienia na ich nieruchomości urządzeń infrastruktury elektroenergetycznej i korzystania z nieruchomości na cele związane z przesyłem energii elektrycznej. Linia energetyczna 110 kV relacji P.-T., przechodząca przez nieruchomości wnioskodawców stanowiącą działkę o nr ew. (...) z obrębu (...), wybudowana została bowiem na podstawie decyzji Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w P. z dnia 26 lutego 1968 roku, V- 60/1/68, o pozwoleniu na budowę i ustanowieniu ograniczonych praw rzeczowych na nieruchomościach wydanej na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości.

Z ostrożności procesowej uczestnik podniósł zarzut zasiedzenia prawa odpowiadającego prawu nieodpłatnej służebności przesyłu wraz z prawem dojazdu i dojścia do urządzeń przesyłowych w obrębie nieruchomości - działki gruntu nr ew. 32. Jak podał uczestnik, linia energetyczna przechodząca przez nieruchomości wnioskodawców zbudowana została w 1968 roku, a odebrana protokolarnie w dniach 19-20 listopada 1969 roku i od tego momentu uczestnik nieprzerwanie korzystał z tej linii. Uczestnik i jego poprzednicy prawni korzystali z urządzeń elektroenergetycznych posadowionych na nieruchomości wnioskodawców, a nadto spełnili wszelkie niezbędne

przesłanki do nabycia służebności odpowiadającej treścią służebności przesyłu w drodze zasiedzenia, które nastąpiło w dobrej wierze w 1979 roku (pismo k. 501- 509).

Postanowieniem z dnia 11 sierpnia 2015 roku Sąd Rejonowy w Piasecznie oddalił wniosek oraz ustalił, iż każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie, pozostawiając szczegółowe wyliczenie kosztów referendarzowi sądowemu, upoważniając go do pobrania nieuiszczonych kosztów postępowania (postanowienie k. 728). Podstawę w/w rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne.

Sąd I instancji ustalił, iż zarządzeniem nr 228 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 25 listopada 1958 roku (znak OP. 11-6-46) na podstawie art. 1 i art. 19 dekretu z dnia 26 października 1950 roku o przedsiębiorstwach państwowych utworzono przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zakłady (...) mające siedzibę w (...) W.. W dniu 26 lutego 1968 roku przez Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w P., Wydział Spraw Wewnętrznych, została wydana decyzja na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości oraz art. 97 kpa, w której zezwolono przedsiębiorstwu (...) w Ł. na budowę linii 110 kV P.-T. na gruntach stanowiących własność prywatnych właścicieli. Zgodnie z decyzją Prezydium(...) w W. Wydział B.,(...) o lokalizacji szczegółowej osobom upoważnionym służyło prawo dostępu do tej budowy (linii) i urządzeń w celu dokonania prac związanych z budową i konserwacją urządzeń. Linia miała przebiegać zgodnie z załączonym wykazem nieruchomości. Wykaz ten pod poz. 40 obejmował działkę z należąca do M. W. zamieszkałego w (...). Linia została wybudowana, a w dniach 19 - 20 listopada 1969 roku oddana do eksploatacji.

Wnioskiem z dnia 28 października 1977 roku, za nr L.dz. (...), Zakład (...) w W. zwrócił się do Naczelnika Urzędu Gminy L. o wydanie decyzji zezwalającej na budowę linii napowietrznej 220 kV K.-M. do stacji 220/110 kV P.. W dniu 28 października 1977 roku Urząd (...) W., (...), wydał decyzję numer (...) zatwierdzając plan realizacyjny przebiegu linii napowietrznej 220 kV - wprowadzenie do stacji P. (wcięcie do linii 220 kV K.-M.) oraz udzielił pozwolenia na budowę w/w linii.

Decyzją Urzędu Gminy w L. z dnia 22 listopada 1977 roku, znak(...) wydaną na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczeń oraz dokumentacji technicznej zatwierdzonej decyzją Nr (...) z dnia 28 października 1977 roku przez Wydział Urbanistyki i Architektury Urzędu (...) W., zezwolono Zakładowi (...) w W. na budowę linii energetycznej napowietrznej 220 kV na terenie Gminy L.. Linia miała przebiegać zgodnie z załączonym wykazem nieruchomości. Wykaz ten pod poz. 97 obejmował działkę nr (...) z obrębu K. należąca do A. i L. L., zaś pod pozycją 98 - działkę nr (...) z obrębu K. należąca do J. W., syna M. W.. Linia ta została wybudowana i oddana do eksploatacji w 1981 roku. W wyniku kontroli ewidencji gruntów dla obrębu K. przyjętej do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego pod nr (...) L. (...) (...) działce nr (...) zmieniono numer na (...)zaś działce nr (...) - na(...)

W zarządzeniu nr (...) z dnia 6 czerwca 1977 roku Naczelnny Dyrektor Zakładów (...) ustalił, że w Zakładach (...) działa Zakład (...). Zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1988 roku zostało utworzone przedsiębiorstwo państwowe (...) z siedzibą w W., które było wcześniej zgrupowane w Centralnym O. Energetycznym w W.. Zarządzeniem Ministra Przemysłu nr (...)z dnia 16 stycznia 1989 roku utworzono przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) w W. w wyniku podziału przedsiębiorstwa państwowego (...) w W." na bazie zakładu Zakład (...) w W." przydzielając składniki mienia powstałego z podziału przedsiębiorstwa państwowego (...) w W.. Przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) w W. w dniu 12 lipca 1993 roku zostało przekształcone w Zakład (...) Spółka Akcyjna w W.. Powyższy zakład stał się przedmiotem wkładu niepieniężnego na pokrycie podwyższonego kapitału zakładowego w spółce (...) sp. z o.o. w W. na mocy umowy przeniesienia przedsiębiorstwa spółki Zakład (...) S.A. w W. na spółkę (...) sp. z o.o. w W. zawartej w dniu 30 czerwca 2007 roku przed notariuszem R. B.. Z kolei spółka (...) sp. z o.o. w W. zmieniła firmę na (...) sp. z o.o. w W.. W dniu 31 sierpnia 2010 r. (...) sp. z o.o. w W. została połączona poprzez przejęcie jej przedsiębiorstwa ze spółką (...) S.A. z siedzibą w L..

Zarządzeniem nr (...) O(...) Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1993 roku dokonano z dniem 12 lipca 1993 r. podziału przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą: Zakład (...) w W. w celu wniesienia przez Skarb Państwa zorganizowanej części mienia przedsiębiorstwa do spółki akcyjnej (...) S.A. w W.. W wyniku podziału i wniesienia aportem zorganizowanej części przedsiębiorstwa (...) S.A. otrzymały linie 220 kV M.-P., K.-P.. Na skutek wniesienia przez Skarb Państwa zorganizowanej części mienia przedsiębiorstwa (...) S.A. w W. został podwyższony kapitał akcyjny. Kwota podwyżki została pokryta aportem, przekazanym spółce przez Skarb Państwa - Ministra Przemysłu i Handlu. Następnie z (...) S.A. wydzielona została część majątku, w tym m.in. linia elektroenergetyczna 220 kV K.-M., która została przejęta przez (...) S.A.

W dniu 7 września 2007 roku (...) S.A. w W. zmieniła firmę na (...) S.A. w L. W dniu 5 grudnia 2007 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie (...) S.A. uchwaliło podział tejże spółki przez wydzielenie w drodze przeniesienia części majątku na (...) S.A. Podział został dokonany na zasadach określonych szczegółowo w planie podziału uzgodnionym przez spółkę dzieloną i spółkę przejmującą. Walne Zgromadzenie (...) S.A. uchwaliło w dniu 5 grudnia 2007 roku udział tej spółki w podziale (...) S.A. w powyższym trybie. W związku z uczestnictwem w tym podziale Walne Zgromadzenie wyraziło zgodę na nabycie przez (...) S.A. materialnych i niematerialnych składników majątkowych potrzebnych do realizacji zadań operatora przesyłowego elektroenergetycznego w tym posiadane linie elektroenergetyczne. Zgodnie z planem podziału na (...) S.A. przeszły wszystkie aktywa i pasywa dzielonej spółki związane z prowadzonym przedsiębiorstwem. W dniu 11 grudnia 2008 r. (...) Spółka Akcyjna zmieniła firmę na (...) spółka akcyjna. W dniu 9 stycznia 2013 roku (...) S.A. zmieniła firmę na (...) S.A.

Nieruchomość oznaczona nr ew. (...) położona w K. gm. L. została na podstawie umowy o przekazaniu własności gospodarstwa rolnego sporządzonej przez Naczelnika Gminy L. znak (...) przekazana w dniu 28 lutego 1980 roku przez A. L. na własność K. i G. małżonkom P..

W dniu 22 lipca 1999 roku przed W. N. w P. J. W. zawarł z S. S. i E. S. umowę sprzedaży w formie aktu notarialnego za Rep. (...) niezabudowanej nieruchomości o nr ew. (...) położonej w K. gm. L. objętej księgą wieczystą KW nr V.- (...) znajdującej się w strefie uciążliwości od istniejącej linii elektroenergetycznej 110 kV i linii elektroenergetycznej 220 kV.

W dniu 16 kwietnia 2003 r. przed P. G. zastępcą W. N. w P. K. P. i G. P. zawarli z S. S. i E. S. umowę sprzedaży w formie aktu notarialnego za Rep. (...) niezabudowanej nieruchomości o nr ew. 31 położonej w K. gm. L. objętej księgą wieczystą KW nr (...) znajdującej się w strefie uciążliwości od istniejącej linii elektroenergetycznej 220 kV.

Zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego Gminy L. zatwierdzonym Uchwałą Rady Gminy L. Nr (...) z dnia 21 września 2001 roku działki o nr ewidencyjnych(...)w miejscowości K. zlokalizowane są na terenie oznaczonym w planie o symbolu (...) tereny wytwórczości, przemysłu, składów, przetwórstwa rolniczego, usług, w tym usług komunikacyjnych i obsługi rolnictwa.

Nad przedmiotowymi działkami o nr ew.(...)stanowiącymi własność wnioskodawców przebiegają przewody linii elektroenergetycznej 220 kV relacji K.-P., M.-P. należące do (...) S.A. z siedzibą w K., ponadto na działce o nr (...) znajduje się słup kratowy narożny, zaś nad tą działką przebiegają przewody linii elektroenergetycznej 110 kV relacji P.-T. należące do (...) S.A. z siedzibą w L.. Obie linie elektroenergetyczne poddawane są oględzinom, przeglądom i ocenie stanu technicznego. Pismem z dnia 12 stycznia 2012 r. wnioskodawcy, działając za pośrednictwem pełnomocnika, wezwali (...) Centrum S.A. do wypłaty wynagrodzenia z tytułu bezumownego korzystania z gruntu tj. działki o numerze (...) położonych w obrębie K., podpisania umowy regulującej korzystanie z nieruchomości oraz wypłatę odszkodowania za utratę wartości gruntu do oszacowania przez biegłego. W piśmie z dnia 7 lutego 2012 roku (...) S.A. zażądały dodatkowych dokumentów.

Sąd Rejonowy wskazał, iż powyższy stan faktyczny co do zasady nie był kwestionowany przez strony i wynikał wprost z dołączonych do sprawy w/w dokumentów. Prawdziwość i rzetelność owych dokumentów - za wyjątkiem wykazów właścicieli stanowiących załączniki do złożonych przez uczestników postępowania decyzji administracyjnych - nie była kwestionowana przez strony, nie budziła też wątpliwości Sądu.

Sąd stwierdził, iż w postępowaniu cywilnym dowodem może być wszystko, co posłużyć może ustaleniu okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia. W kpc bowiem nie zawarto zamkniętego katalogu środków dowodowych i dopuszczalne jest skorzystanie z każdego źródła informacji o faktach istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, jeśli tylko nie jest to sprzeczne z przepisami prawa. Dlatego dowodem nie musi być jedynie dokument, choć niewątpliwie jest on najbardziej wartościowym i wiarygodnym. Mogą nimi być wszak być też odpisy dokumentów czy wręcz zdjęcia, zatem na podobnej zasadzie kopie dokumentów, choć przecież nie stanowią dokumentu w rozumieniu art. 244 i 245 kpc.

Odnosząc się do złożonych decyzji stwierdzono, że przy piśmie z dnia 6 lutego 2015 roku decyzja z dnia 26 lutego 1968 roku wraz z załącznikiem oraz protokół odbioru technicznego linii 110 kV zostały złożone w kopii poświadczonej za zgodność z oryginałem przez występującego w sprawie pełnomocnika będącego radcą prawnym. Decyzja zaś z dnia 22 listopada 1977 roku wraz z wykazem właścicieli zostały uwierzytelnione przez notariusza. Kopie te zatem już z racji funkcji osób dokonujących uwierzytelnienia korzystają z waloru oryginału.

Sąd a quo nie podzielił zastrzeżeń dowodowych wnioskodawców do wartości dowodowej w zakresie załącznika do decyzji z dnia 26 lutego 1968 roku oraz z dnia 22 listopada 1977 roku w postaci wykazów właścicieli/użytkowników gruntów, nad którymi przebiegają linie elektroenergetyczne 110 kV i 220 kV przedstawionych przez uczestników postępowania. Z treści tych załączników wynika, że stanowią one wykaz właścicieli/użytkowników gruntów, nad którymi przebiega linia elektroenergetyczna 220 kV K.-M. do stacji P. oraz linia elektroenergetyczna 110 kV P.-T.. Wykazy właścicieli jako uzgodnienia realizacyjne były sporządzane przed wydaniem decyzji administracyjnej, żeby było wiadomo wobec kogo taka decyzja ma odnieść skutek, zatem czego i kogo ma dotyczyć, stąd wykazy mogły być sporządzane w innych datach. Fakt z kolei, że załączniki te nie zostały podpisane w ten sam sposób, w który zostały podpisane decyzje nie oznacza, że nie stanowią ich części. W samej bowiem istoty załącznika wynika, że jest to dokument uzupełniający, odrębny od dokumentu głównego. Podkreślenia przy tym wymaga, że dokumentacja ta powstawała wiele lat temu, z pewnością przed pojawieniem się w praktyce rozczeń związanych z posadowieniem urządzeń przesyłowych na nieruchomościach nienależących do przedsiębiorstw przesyłowych. Ówczesnie nikt nie kwestionował takiej formy sporządzania załączników do decyzji wydawanych w trybie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości, bynajmniej nikt z uczestniczących w sprawie tego nie wykazał. Nie sposób obecnie wywodzić z tego negatywnych konsekwencji dla uczestników tym bardziej, gdy z załącznika do decyzji z dnia 22 listopada 1977 roku wynika zarówno obręb geodezyjny, jak i numery działek, a nadto wskazani są jej właściciele/użytkownicy. Wykaz ten pod poz. 97 obejmował działkę nr (...) z obrębu K. należąca do A. i L. L. oraz pod pozycją 98 działkę nr (...) z obrębu K. należąca do J. W. syna M. W.. W wyniku kontroli ewidencji gruntów dla obrębu K. działkę nr (...) zmieniono numer na (...) zaś działkę nr (...) - na nr (...). Sąd nie miał żadnych wątpliwości jakich działek decyzja ta dotyczyła.

Odnosząc się do załącznika do decyzji z dnia 26 lutego 1968 roku wskazano, iż pod poz. 40 widnieje M. W., zamieszkały w L. nr (...) Wprawdzie w tym ostatnim wykazie nie zostały wskazane dokładne dane nieruchomości, przez które miała przebiegać linia elektroenergetyczna 110 kV, lecz w ocenie Sądu wykaz ten stanowi wiarygodnie, iż dotyczy także nieruchomości wnioskodawców, która wówczas stanowiła własność M. W. będącego jak należy wnosić ze wspólnej analizy obu decyzji z dużym prawdopodobieństwem, ojcem J. W. („syna M.”), który z kolei już w 1977 roku był właścicielem działki o nr ew. (...) noszącej dziś nr (...) a nad którą przebiega zarówno linia elektroenergetyczna 110 kV i 220 kV. (...) są położone obok siebie, linie przebiegają w sąsiedztwie, trudno znaleźć uzasadnienie dlaczego nieruchomości graniczące ze sobą należeć by miały do osób spoza rodziny przy tożsamości danych osobowych.

Sądowi było z urzędu było wiadomo, że w innych toczących się postępowaniach przedstawiano w szczególności decyzję z 1977 roku, gdzie obie decyzje dotyczą dużych linii elektroenergetycznych przebiegających przez wiele nieruchomości na terenie Gminy L.. Na dzień dzisiejszy nie została stwierdzona nieważność tych decyzji. Na decyzji z dnia 22 listopada 1977 roku przy tym znajduje się adnotacja o jej prawomocności, której to adnotacji nie ma wprawdzie na decyzji z dnia 26 lutego 1968 roku, ale też nikt nie wykazał, iż decyzja ta nie jest prawomocna. Podniesiono przy tym, że przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku - Kodeks postępowania administracyjnego w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania w/w decyzji nie przewidywały możliwości wydawania zaświadczeń o ostateczności czy prawomocności

decyzji. Ponadto wykazanie ostateczności w/w decyzji nie ma wpływu na jej ważność, z chwilą wydania tej decyzji i wprowadzenia jej do obrotu prawnego wywoływała ona skutki prawne.

Dalej Sąd Rejonowy dokonał analizy treści art. 285 kc oraz art. 305¹ – 305⁴ kc. Zwrócono uwagę, iż ustanowienie służebności przesyłu jest możliwe tylko na rzecz takiego przedsiębiorcy, który jest właścicielem urządzeń, służących do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz innych urządzeń podobnych lub który zamierza wybudować takie urządzenia (art. 49 § 1 kc). Służebność przesyłu jest ustanawiana na rzecz przedsiębiorcy za odpowiednim wynagrodzeniem należnym od przedsiębiorcy na rzecz właściciela nieruchomości obciążonej. Ustanowienie służebności przesyłu następuje na podstawie umowy, orzeczenia sądu lub decyzji administracyjnej. Możliwe jest również jej zasiedzenie.

Sąd I instancji wskazał, iż wnioskodawcy wywodząc swoje żądanie z powołanego art. 305² § 2 kc wnieśli o ustanowienie na nieruchomościach stanowiących ich własność położonych w miejscowości K., stanowiących działki o nr ew. 31 i 32, na rzecz każdorazowego właściciela urządzenia przesyłowego - linii energetycznej wysokiego napięcia zlokalizowanej na ww. działce, służebności przesyłu polegającej na utrzymywaniu linii energetycznej, prawie do jej konserwacji i napraw - według oznaczeń, które znajdują się na mapie sporządzonej przez powołanego przez Sąd biegłego geodetę oraz zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawców jednorazowej kwoty 743.760 zł tytułem wynagrodzenia za ustanowienie wyżej opisanej służebności.

Nie ulegało wątpliwości, że nad wymienionymi nieruchomościami wnioskodawców przebiegają przewody linii elektroenergetycznej 220 kV relacji K.-P., M.-P. należące do (...) S.A. z siedzibą w K., a na działce o nr (...) posadowiony jest słup kratowy narożny, zaś na tą działkę przebiegają przewody linii elektroenergetycznej 110 kV relacji P.-T. należące do (...) z siedzibą w L..

Odnosząc się jednak do żądań wnioskodawców przywołano decyzję z dnia 26 lutego 1968 roku Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w P., Wydział Spraw Wewnętrznych, wydaną na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości oraz art. 97 kpa, które zezwoliło przedsiębiorstwu (...) w Ł. na budowę linii 110 kV P.-T. - na gruntach stanowiących własność prywatnych właścicieli, w tym M. W. zamieszkałego w (...) wymienionego w załączonym do decyzji wykazie pod poz. (...) Zgodnie z decyzją Prezydium Wojewódzkiej (...) w W. Wydział (...) o lokalizacji szczegółowej osobom upoważnionym służyło prawo dostępu do tej budowy (linii) i urządzeń w celu dokonania prac związanych z budową i konserwacją tych urządzeń. Wskazano też na decyzję Urzędu Gminy w L. z dnia 22 listopada 1977 roku, znak (...) która to na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości zezwoliła Zakładowi (...) w W. na budowę linii energetycznej napowietrznej 220 kV na terenie gminy L. na gruntach stanowiących działkę: nr (...) z obrębów K., która wówczas należała do A. i L. L. oraz nr (...) z obrębów K., która wówczas należała do J. W. syna M. W., gdzie obecnie numerowi (...) odpowiada numer (...), zaś numerowi (...) - numer (...)a które to działki - wedle danych z ksiąg wieczystych nr (...) - stanowią obecnie własność wnioskodawców.

Sąd Rejonowy wskazał, iż art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości stanowił, że organy administracji państwowej, instytucje i przedsiębiorstwa państwowe mogą za zezwoleniem naczelnika gminy, a w miastach - prezydenta lub naczelnika miasta (dzielnicy) zakładać i przeprowadzać na nieruchomościach - zgodnie z zatwierdzoną lokalizacją szczegółową - ciągi drenażowe, przewody służące do przesyłania płynów, pary, gazów, elektryczności oraz urządzenia techniczne łączności i sygnalizacji, a także inne podziemne lub nadziemne urządzenia techniczne niezbędne do korzystania z tych przewodów i urządzeń. Nieruchomość, na której założono i przeprowadzono przewody i urządzenia podlegała wywłaszczeniu w trybie zwykłym tylko wtedy, gdy skutek tych działań przestała się nadawać do dalszego racjonalnego użytkowania przez właściciela na cele dotychczasowe (art. 35 ust. 3 ustawy). Przeprowadzenie przewodów i urządzeń wiązało się z zagwarantowaniem prawa dostępu do nich w późniejszym czasie w celu wykonania czynności związanych z konserwacją przez osoby upoważnione przez właściwy organ, instytucję lub przedsiębiorstwo państwowe (art. 35 ust. 2 ustawy).

Zwrócono uwagę, iż orzecznictwo i doktryna prawa początkowo różnie oceniały skutki prawne wydania decyzji administracyjnej opartej art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości. Tym niemniej w dniu 8 kwietnia 2014 roku Sąd Najwyższy, analizując przepisy kształtujące służebność przesyłu oraz wywłaszczanie nieruchomości w związku z budowaniem sieci wodnych czy elektrycznych, podjął uchwałę w składzie 7 sędziów (III CZP 87/13), w której wskazał, że decyzja wydana na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku była aktem kształtującym treść prawa własności zgodnie z art. 140 kc. Wynikają z niej uprawnienia o charakterze administracyjnym, czasami nazywane szczególną służebnością ustawową. Jednak wydanie decyzji mającej podstawę w art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku prowadzi do trwałego ograniczenia prawa własności nieruchomości gdyż sprawia, że jej właściciel ma obowiązek znoszenia stanu faktycznego ukształtowanego przebiegiem urządzeń przez strefę, w której było lub mogło być wykonywane jego prawo. Ograniczenie zatem własności na podstawie art. 35 wymienionej ustawy mieści się w granicach szeroko rozumianego wywłaszczenia, co wiąże się z trwałością stanu, jaki decyzja stwarza, obejmując sobą każdorazowego właściciela nieruchomości, której dotyczy oraz każdorazowego przedsiębiorcę przesyłowego wstępującego w miejsce pierwotnego adresata decyzji. W efekcie ograniczenie własności nieruchomości spowodowane decyzją z art. 35 ust. 1 ustawy ze skutkiem, jakim jest obowiązek udostępnienia nieruchomości w celu przeprowadzenia czynności konserwatorskich, gdy jest to potrzebne, pozwala uznać to ograniczenie "za swojego rodzaju służebność, nazywaną służebnością publiczną lub służebnością przesyłową, która po wydaniu takiej decyzji administracyjnej powstawała z mocy prawa".

Po dokonaniu analizy orzecznictwa Sąd I instancji podzielił stanowisko, iż decyzja wydana na podstawie art. 35 w/w ustawy jest tytułem prawnym dla przedsiębiorcy przesyłowego do stałego korzystania z wymienionej w tej decyzji nieruchomości (tak uznał też Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 20 stycznia 2010 roku, III CZP 116/09). Trwałość zaś skutków takiej decyzji oznacza, że dotyczy ona nie tylko tej osoby, która była właścicielem nieruchomości w chwili prowadzenia postępowania administracyjnego zakończonego wydaniem decyzji, lecz i każdego kolejnego jej właściciela, zaś na uprawnienia w stosunku do wywłaszczonej w ten sposób nieruchomości może się powoływać nie tylko ten przedsiębiorca wykorzystujący urządzenia przesyłowe, który instalował je w związku z wydaniem decyzji, ale też każdy kolejny, który uzyskał do tych urządzeń tytuł, a w związku z tym jest odpowiedzialny za ich utrzymanie i eksploatację. Decyzje wydane na podstawie w/w ustawy nadal posiadają moc wiążącą.

Sąd meriti uznał, iż w niniejszej sprawie niewątpliwie przedsiębiorstwo państwowe umieściło w 1968 roku i oddało do eksploatacji w dniach 19-20 listopada 1969 roku, na m. in. nieruchomości stanowiącej własność M. W., linię energetyczną napowietrzną 110 kV, a następnie w 1981 roku na działce nr (...) (obecnie nr 31) stanowiącej własność A. i L. L. oraz na działce nr (...) (obecnie nr 32) stanowiącej własność J. W. - syna M. W., stanowiącej teraz własność wnioskodawców, linię energetyczną napowietrzną 220 kV czyniąc to na wiele lat, albowiem z tym wiązało się dostarczenie energii elektrycznej dla wielu rejonów, a zatem miało charakter trwały. Opierając zaś swoje działania na decyzjach wydanych w trybie art. 35 ust. 1 ustawy z 1958 roku uczestnicy mają obecnie prawo do korzystania z nieruchomości wnioskodawców, gdyż posiadają tytuł prawny do wykonywania niezbędnych prac związanych z eksploatacją i użytkowaniem linii elektroenergetycznych w części przebiegającej przez nieruchomość wnioskodawców, co wynika stąd również, iż należycie wykazali, iż są następcami prawnymi budujących linie przedsiębiorstw państwowych.

Sąd Rejonowy finalnie wskazał, iż nie jest możliwe ustanowienie służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa, jeśli legitymuje się ono decyzją wydaną na rzecz jego poprzednika prawnego w trybie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku i dlatego żądanie wnioskodawców jako bezzasadne nie mogło zostać uwzględnione. Uczestnicy posiadają tytuł prawny w postaci decyzji administracyjnej, zatem stan prawny korzystania z nieruchomości wnioskodawców jest uregulowany, choć na mocy decyzji administracyjnej, a nie umowy cywilnoprawnej.

Odnosząc się do żądania zasądzenia od uczestników na rzecz wnioskodawców wynagrodzenia w zamian za ustanowienie służebności przesyłu jako jednorazowego wynagrodzenia wskazano, iż w konsekwencji powyższego i to żądanie jest chybione. Wprawdzie ograniczenie własności na podstawie decyzji wydanej w oparciu o art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku nie jest bezprawne, nie będą jednak bezpłatnym, lecz dochodzenie odszkodowania

za szkody związane z ograniczeniem własności w związku z tą decyzją nie podlega rozpatrzeniu na drodze sądowej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2007 roku, II CSK 457/06). Właścicielowi przysługiwałoby owo roszczenie jedynie wtedy, gdyby przedsiębiorcy nie przysługiwał skuteczny względem właściciela tytuł prawny do korzystania z rzeczy, co łączy się z bezprawnością. Jak wskazuje dorobek orzecznictwa, zastosowanie przepisów prawa cywilnego o odpowiedzialności odszkodowawczej lub o roszczeniach uzupełniających może mieć miejsce tylko w odniesieniu do szkód sprzed wydania decyzji administracyjnej, jak na podstawie art. 35 ustawy z 12 marca 1958 roku, w zakresie nią nie objętych lub w braku decyzji. Przepisy w/w ustawy wyczerpująco regulowały problematykę odszkodowawczą w odniesieniu do wszelkich strat związanych ze zgodnym z prawem założeniem i przeprowadzeniem przewodów i urządzeń na czyjejs nieruchomości, stad nie ma podstaw do stosowania przepisów kodeksu cywilnego, w tym art. 224 - 225 kc, ani wprost, ani w drodze analogii.

Z uwagi na oddalenie wniosku Sąd Rejonowy nie odniósł się do pozostałych zarzutów uczestników postępowania, które podnieśli jedynie z ostrożności procesowej na wypadek nieuwzględnienia argumentów odnośnie ustanowienia służebności przesyłu i żądanego przez wnioskodawców wynagrodzenia, w tym do kwestii zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu. Odniesiono się do zarzutu wnioskodawców odnośnie braku możliwości dokonywania wykładni retrospektywnej w zakresie służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 kpc, jednak ostateczne rozliczenie kosztów pozostawiono referendarzowi sądowemu (uzasadnienie k. 736 – 745).

Apelację od w/w postanowienia wnieśli wnioskodawcy. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucono:

I. Sprzecznosc istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego wskutek naruszenia art. 233 § 1 kpc wyrażającą się w dokonaniu oceny dowodów w sposób nie dający się pogodzić z zasadami logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego poprzez przyjęcie, że przedłożone przez uczestników decyzje administracyjne wydane w trybie art. 35 ustawy o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości dotyczą działek będących własnością wnioskodawców, pomimo tego, że załączniki do tych decyzji w postaci wykazów właścicieli działek nad którymi mają przebiegać linie energetyczne należące do uczestników nie mogą być dowodem na tę okoliczność, gdyż nie spełniają wymogów pozwalających uznać je za dokumenty w rozumieniu kpc, co w konsekwencji doprowadziło do przyjęcia błędnej konkluzji, iż doszło do wywłaszczenia na rzecz poprzedników prawnych uczestników, przyjęcie, że linia energetyczna o napięciu 220 kv należąca do uczestnika ad. 1 została oddana do eksploatacji w 1981 roku pomimo braku wystarczających dowodów na tę okoliczność oraz przyjęcie, że linia energetyczna o napięciu 110 kv należąca do uczestnika ad.2 została oddana do eksploatacji w 1969 roku pomimo braku wystarczających dowodów na tę okoliczność.

II. Naruszenie prawa materialnego, a mianowicie:

a. art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości poprzez jego błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że decyzja administracyjna wydana na podstawie tych przepisów stworzyła stosunek prawny, uprawniający uczestnika do dysponowania nieruchomości wnioskodawców, również w celu konserwacji urządzeń, co w konsekwencji doprowadziło do uznania, iż że sytuacja na nieruchomościach wnioskodawców została już prawnie uregulowana i nie ma potrzeby ustanowienia służebności przesyłu,

b. art. 305¹ kc poprzez jego niezastosowanie na skutek przyjęcia, że wydanie decyzji w trybie art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości tworzy przeszkodę do ustanowienia na działkach wnioskodawców służebności przesyłu za wynagrodzeniem;

III. Naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie art. 102 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc poprzez zaniechanie odstąpienia od obciążania wnioskodawców wydatkami poniesionymi tymczasowo przez S. Państwa, mimo, że w okolicznościach niniejszej sprawy było to konieczne.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty wnioskodawcy wnieśli o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez uwzględnienie wniosku w całości, zasądzenie od poszczególnych uczestników szczegółowo wyliczonego wynagrodzenia za ustanowienie służebności, nieobciążanie wnioskodawców kosztami postępowania oraz zasądzenie na ich rzecz kosztów postępowania przed Sądem I instancji i w postępowaniu apelacyjnym. Ewentualnie wnioskodawcy wnieśli o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W ocenie wnioskodawców zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie daje wystarczających podstaw do stwierdzenia, iż uczestnicy postępowania dysponują tytułami prawnymi do korzystania z przedmiotowych nieruchomości. Zwrócono uwagę, iż zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w postanowieniu o sygn. II CSK 472/13, decyzja administracyjna aby mogła stanowić tytuł do korzystania z cudzej nieruchomości musi konkretnie wskazywać tę nieruchomość. Nie wystarczy przy tym wskazanie, że sporna działka znajduje się na trasie projektowanej linii przesyłowej.

Wskazano, iż na poparcie zarzutu wywłaszczenia uczestnik ad. 1 przedłożył decyzję wydaną przez Naczelnika Urzędu Gminy w L. z dnia 8 listopada 1977 roku (bez numeru) natomiast uczestnik ad. 2 - decyzję Prezydium Rady Narodowej w P. z dnia 26 lutego 1968 roku. Do obu decyzji załączono wyciągi z wykazu właścicieli gruntów nad którymi mają przebiegać wskazane linie energetyczne. Podkreślono, iż o ile same egzemplarze decyzji są w istocie dokumentami (kserokopiami dokumentów poświadczonych za zgodność z oryginałem) to dołączone do decyzji załączniki wskazujące wywłaszczane działki są jedynie wyciągami z takich dokumentów nie wiadomo kiedy i przez kogo sporządzonymi. O charakterze tych wykazów przesądza użyte na pierwszych stronach decyzji sformułowanie (...) oraz użyte na ostatniej stronie wykazu (załącznika do decyzji z dnia 08.11.1977 r.) sformułowanie: „pieczętki: Wojewódzkie Biuro Geodezji i (...) w W. Rejonowy Oddział w (...) -500 ul. (...) tel (...) w. (...) Urząd Gminy E.. L.. w L. /-/ podpis nieczytelny”. Analogiczną adnotację zawiera ostatnia strona załącznika do decyzji z dnia 26 lutego 1968 roku, tj. „Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w L. pow. P., Biuro Gromadzkie 4 I-I podpis nieczytelny dnia 22 -IX-1967” oraz „za zgodność”. Dodano, iż rzekome kserokopie wykazów nie są podpisane, a użyto na nich jedynie adnotacji „podpis nieczytelny” Świadczyć to miało w sposób bezsporny, iż są to jedynie wyciągi z dokumentów pierwotnych, nie noszące jednak żadnych cech dokumentu, a w szczególności nie są przez nikogo podpisane ani nie posiadają daty ich sporządzenia.

Dalej wskazano, iż dokumenty te jako załączniki do decyzji wywłaszczeniowej powstałyby z całą pewnością nie wcześniej aniżeli data wydania tych decyzji, gdy tymczasem decyzje te są datowane odpowiednio na 8 listopada 1977 roku oraz 26 lutego 1968 roku, zaś załączniki do tychże decyzji miałyby powstać odpowiednio: w styczniu 1977 roku oraz 22-IX-1967 roku. Wszystkie te okoliczności wskazywać miały, że domniemane załączniki do decyzji wywłaszczeniowej nie były w istocie dokumentami jakie pierwotnie były dołączone do samej decyzji, zatem na podstawie tych niewątpliwie przetworzonych dokumentów nie można w sposób jednoznaczny przyjąć, że dotyczą one działek wnioskodawców, a tylko takie dokumenty mogłyby stanowić tytuł prawny do korzystania z działek wnioskodawców.

W ocenie apelujących dowód w zakresie zasiedzenia oraz wywłaszczenia charakteryzuje się daleko idącym rygoryzmem dowodowym. Wszelkie wątpliwości należy rozstrzygać na korzyść właściciela nieruchomości w myśl naczelnej zasady ochrony prawa własności. Wnioskodawcy stwierdzili, iż w niniejszej sprawie takie wątpliwości niewątpliwie istnieją przede wszystkim z uwagi na wątpliwy walor dowodowy przedłożonych przez uczestników załączników do obu do decyzji wywłaszczeniowej. Istotny miał być fakt, że w załączniku do decyzji z dnia Prezydium Rady (...) w P. z dnia 26 lutego 1968 roku (dotyczącej linii będącej własnością (...) S.A.) nie zostały wskazane dokładne dane nieruchomości, przez które miała przebiegać linia energetyczna 110 kV. Jest tam jedynie informacja, że nieruchomość pod pozycją nr 40 należy do M. W. zamieszkałego w L. nr(...), który zdaniem Sądu Rejonowego był „z dużym prawdopodobieństwem ojcem J. W. („syna M.”), który z kolei już w 1977 roku był właścicielem działki o numerze ewidencyjnym (...), noszącej dziś nr (...), a nad którą przebiega zarówno linia 110 kv jak i 220 kv”. O ile tożsamość właścicieli obydwu działek miała nie budzić większych kontrowersji, to jednak nie ma pewności czy działka

o nr (...) jest tą samą nieruchomością, którą we wskazanym załączniku wymieniono pod pozycją nr(...) J. W. mógł przecież być właścicielem kilku nieruchomości i nie wszystkie z nich musiały być objęte wywłaszczeniem. W toku postępowania nie wykazano natomiast, iż ponad wszelką wątpliwość chodzi o jedną i tę samą działkę. Powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego i Trybunału Konstytucyjnego stwierdzono, iż w analizowanej sprawie Sąd nie zastosował się do tych dyrektyw rozstrzygając wątpliwości na niekorzyść prawa własności, co w świetle przywołanego orzecznictwa nie może spotkać się z aprobatą.

Apelujący nie podzieli zapatrywania Sądu I instancji, iż wydanie decyzji w trybie art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości tworzy przeszkodę prawną dla ustanowienia na działkach wnioskodawców służebności przesyłu. Powołując się na uchwałę siedmiu sędziów Sąd Najwyższy z dnia 8 kwietnia 2014 roku, III CZP 87/13, wskazano, iż charakter władztwa nad rzeczą w zakresie służebności jest odmienny od władztwa, które sprawuje nad nieruchomością operator przesyłowy, w stosunku do którego wydano decyzję na podstawie art. 35 w/w ustawy. Nie można zatem podzielić poglądu, zgodnie z którym właściciel takiej nieruchomości nie może żądać ustanowienia służebności.

Adekwatnie do art. 305¹ § 2 kc uprawnienie przysługujące właścicielowi nieruchomości na podstawie powołanego przepisu nie zostało, po spełnieniu hipotezy art. 305' kc ograniczone inną przesłanką niż konieczność korzystania z urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 kc. Tak długo zatem jak, jak zachowane są okoliczności uzasadniające zgodnie z (...) k.c. w zw. z 305' § 2 kc istnienie po stronie właściciela roszczenia skonkretyzowanego w w/w przepisie, właściciel może skorzystać z przysługującego mu prawa podmiotowego. Samo zatem zbliżenie charakteru praw wynikających z administracyjnego ograniczenia własności i wywołanych obciążeniem nieruchomości służebnością przesyłu nie może skutkować zanegowaniem roszczenia właściciela gruntu. Powyższe rozważania prowadzić miały do wniosku, że nawet gdyby przyjąć, że w niniejszej sprawie dla przedmiotowych działek została wydana decyzja wywłaszczeniowa, to i tak wnioskodawcy są uprawnieni do żądania ustanowienia na tych nieruchomościach służebności przesyłu.

Pomimo tego, że w niniejszym postępowaniu Sąd nie badał zasadności przesłanek zasiedzenia, z zakwestionowano także ustalenia faktyczne Sądu w zakresie daty rozpoczęcia korzystania przez uczestników z należących do nich linii energetycznych.

Dodatkowo wnioskodawcy wskazali, iż w ich ocenie zachodzą w niniejszej sprawie przesłanki określone w art. 102 kpc, uzasadniające odstąpienie od obciążania ich kosztami postępowania. Wynikać to miało z faktu, iż kwestia ustanowienia służebności przesyłu w kontekście wydania decyzji wywłaszczeniowej budzi spore wątpliwości w orzecznictwie sądowym. Ponadto koszty biegłych miały być wygenerowane w wyniku koncepcji Sądu, a nie działań wnioskodawców. Tym samym obciążanie ich obowiązkiem poniesienia tych kosztów jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego (apelacja k. 767, 773 - 779).

W odpowiedzi na apelację uczestnik (...) S.A. z siedzibą w L. wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie kosztów postępowania. W ocenie uczestnika apelacja był bezzasadna i zasługiwała na oddalenie. Decyzja Prezydium Powiatowej Rady (...) w P. z dnia 26 lutego 1968 roku, V-60/1/68, została wydana w trybie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości (tj. Dz. U. z 1974 roku, Nr 10, poz. 64) i daje ona uczestnikowi skuteczne prawo do korzystania z przedmiotowych nieruchomości wnioskodawców. Trafność takiej argumentacji potwierdzać miało stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w uchwale z dnia 20 stycznia 2010 roku, sygn. III CZP 116/09. Ponadto podzielono stanowisko Sądu I instancji co do ustalenia daty oddania linii 110 kV do eksploatacji w 1969 roku oraz co do dokonanej oceny dowodów (odpowieź na apelację k. 791 - 796).

W odpowiedzi na apelację uczestnik (...) S.A. z siedzibą w K. wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie kosztów postępowania. Decyzja Naczelnika Gminy L. z dnia 22 listopada 1977 roku została wydana na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości (tj. Dz. U. z 1974 roku, Nr 10, poz. 64) i daje ona uczestnikowi skuteczne prawo do korzystania z przedmiotowej nieruchomości wnioskodawców. W graficznym i opisowym załączniku do decyzji w sposób wyraźny wskazano, iż w/w decyzja dotyczył także działek wnioskodawców.

W ocenie uczestnika wszelkie zarzuty ponoszone przez wnioskodawców były bezzasadne (odpowiedź na apelację k. 802 - 809).

W toku dalszego postępowania apelacyjnego wnioskodawcy i uczestnicy podtrzymywali swoje stanowiska w sprawie (protokół k. 833, k. 887, k. 916). Wnioskodawcy wnieśli o zawieszenie niniejszego postępowania z uwagi na sprawę o sygn. akt P 10/16, toczącą się przez Trybunałem Konstytucyjnym (pismo k. 837 - 838). Wniosek o zawieszenie postępowania został oddalony (protokół elektroniczny k. 918).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna i dlatego podlega oddaleniu. Sąd Okręgowy przeanalizował dogłębnie cały materiał dowodowy zgromadzony toku niniejszego postępowania. Wziął pod uwagę dowody z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy oraz zapoznał się szczegółowo z zarzutami i argumentami zawartymi w apelacji oraz w odpowiedziach na apelację.

Należy jednak pamiętać, że zgodnie z art. 382 kpc sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. W systemie apelacji pełnej sąd drugiej instancji zobowiązany jest do rozpoznania sprawy, a nie tylko rozważenia zarzutów podniesionych w apelacji przy uwzględnieniu materiału dowodowego zebranego zarówno przed sądem pierwszej instancji, jak i w postępowaniu apelacyjnym. Zebrany materiał w rozumieniu art. 382 to zarówno przeprowadzone przez sąd pierwszej instancji dowody, jak i fakty przyznane i fakty niewymagające dowodu oraz inne składane przez strony oświadczenia i podnoszone zarzuty.

Merytoryczny charakter orzekania Sądu drugiej instancji polega na tym, że ma on obowiązek poczynić własne ustalenia i ocenić je samodzielnie z punktu widzenia prawa materialnego, czyli dokonać ich subsumpcji. Jedynie w sytuacji, gdy podziela ustalenia sądu niższej instancji, może ograniczyć się do stwierdzenia, że przyjmuje je za własne, gdyż szczegółowe powtarzanie analizy i roztrząsanie dowodów staje się wtedy niecelowe (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 2004 roku, II CK 349/02, LEX nr 599530).

Wobec podniesienia w apelacji zarzutu sprzeczności istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd Okręgowy uznał, iż w niniejszej sprawie stan faktyczny wymagał pogłębienia ustaleń, czy istotnie decyzje administracyjne przedstawione przez uczestników, dotyczą linii energetycznych zlokalizowanych na nieruchomościach wnioskodawców. W tym miejscu warto wskazać, iż na gruncie przepisów regulujących postępowanie nieprocesowe zasada kontradiktoryjności, właściwa procesowi, doznaje licznych ograniczeń (analogicznie uznał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 23 sierpnia 2012 roku, II CSK 5/12, LEX nr 1231479; oraz w postanowieniu z dnia 12 stycznia 2005 roku, I CK 449/04, Legalis nr 79821). W związku z powyższym Sąd Okręgowy przeprowadził dodatkowe postępowanie dowodowe, w ramach którego dopuścił dowody z zeznań świadków J. W., G. P. i K. P.. Warto wskazać, iż w/w świadkowie to osoby od których wnioskodawcy nabyli działki nr (...), objęte księgami wieczystymi (...). Mieli więc oni szeroką, bogatą i bezpośrednią wiedzę na temat dat powstawania oraz późniejszego korzystania z linii energetycznych znajdujących się nad tymi działkami.

Analiza zeznań świadków G. P. (protokół k. 887v – 888) i K. P. (protokół k. 888) nie pozostawia wątpliwości, iż najpierw powstała linia elektroenergetyczna o mniejszym napięciu (tj. 110 kV), a następnie linia elektroenergetyczna o większym napięciu (tj. 220 kV). Pierwsza z nich miała powstać mniej więcej na początku lat – 70 tych XX wieku, a druga była już oddana do eksploatacji w 1980 roku, kiedy to świadek G. P. otrzymała działkę nr (...) od swoich rodziców - A. i L. L.. Tym samym zeznania te potwierdzają zbieżność czasową budowy linii elektroenergetycznych i decyzji administracyjnych znajdujących się w aktach sprawy. Należy wskazać, iż w dniu 28 października 1977 roku Urząd (...) W., Wydział Urbanistyki i Architektury, wydał decyzję numer (...) zatwierdzając plan realizacyjny przebiegu linii napowietrznej 220 kV - wprowadzenie do stacji P. (wcięcie do linii 220 kV K.-M.) oraz udzielił pozwolenia na budowę w/w linii. Z kolei decyzją Urzędu Gminy w L. z dnia 22 listopada 1977 roku, znak(...), wydaną na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczeń oraz dokumentacji technicznej zatwierdzonej

decyzją Nr (...) z dnia 28 października 1977 roku przez Wydział Urbanistyki i Architektury Urzędu (...) W., zezwolono Zakładowi (...) w W. na budowę linii energetycznej napowietrznej 220 kV na terenie gminy L..

Linia miała przebiegać zgodnie z załączonym wykazem nieruchomości. Wykaz ten pod poz. (...) obejmował działkę nr (...) z obrębu K. należąca do A. i L. L., tj. rodziców G. P.. W ocenie Sądu zarówno zeznania świadka G. P., K. P. oraz dokładna treść załącznika do w/w decyzji z 1977 roku nie pozostawia żadnych wątpliwości, iż linia elektroenergetyczna 220 kV, znajdująca się na działce wnioskodawców, została wybudowana na podstawie w/w decyzji administracyjnej z 1977 roku. Wnioskodawcy nie wykazali także w żaden sposób, by na terenie K. istniała jakkolwiek inna linia elektroenergetyczna o mocy 220 kV i by to jej dotyczyła w/w decyzja.

Większe wątpliwości Sądu budziła treść załącznika do decyzji Prezydium Rady Narodowej w P. z 26 lutego 1968 roku, dotyczącej linii elektroenergetycznej 110 kV z uwagi na jego znacznie mniejszą precyzję i czytelność niż w załączniku do decyzji z 1977 roku. Apelujący wskazali, iż nie zostały w nim wskazane dokładne dane nieruchomości, przez które miała przebiegać linia energetyczna 110 kV. Istotnie była w nim jedynie zamieszczona informacja, że nieruchomość pod pozycją nr(...) należy do M. W. zamieszkałego w L. nr (...) który zdaniem Sądu i instancji był „z dużym prawdopodobieństwem ojcem J. W. („syna M.”), który z kolei już w 1977 roku był właścicielem działki o nr ew. (...) noszącej dziś nr (...) a nad którą przebiega zarówno linia 110 kv jak i 220 kv. W ocenie wnioskodawców nie było pewności czy działka o nr (...) jest tą samą nieruchomością, którą we wskazanym załączniku wymieniono pod pozycją nr (...) J. W. mógł przecież być właścicielem kilku nieruchomości i nie wszystkie z nich musiały być objęte wywłaszczeniem, a w toku postępowania nie wykazano natomiast, iż ponad wszelką wątpliwość chodzi o jedną i tę samą działkę.

Celem wyjaśnienia tych wątpliwości Sąd dopuścił dowód z zeznań świadka J. W.. Przesłuchany świadek potwierdził, iż jego ojciec to M. W., które przekazał mu działkę o nr (...) pod koniec lat 60 – tych XX wieku. Potwierdził też, iż poprzedni adres korespondencyjny posesji (...), gdzie kiedyś mieszkał jego ojciec M. W., to po zmianie numeracji adres (...). Świadek wskazał także, iż jego ojciec miał jeszcze pod koniec lat 60 – tych XX wieku inne działki w L., które przekazał swoim córkom. Na jednej z nich, położonej ok. 2 kilometrów na zachód od działki nr (...), w rejonie ul. (...) i ul. (...), jego ojciec miał działkę, na której później też zbudowano linię elektroenergetyczną (zeznania M. W. k. 887 – 888).

W piśmie z dnia 9 stycznia 2017 roku uczestnik (...) wskazał, iż linia elektroenergetyczna w rejonie ulic (...) oraz ul. (...) w L. to linia przebiegająca w kierunku wchód – zachód i oznaczona jest jako: P. – S. – M.. Świadczy to więc o tym, iż jest to inna linia niż objęta niniejszym postępowaniem (pismo k. 898 – 899).

W piśmie z dnia 31 stycznia 2017 roku wskazano, iż w/w linia elektroenergetyczna ma moc 110 kV i została wybudowana na przełomie lat 70 – tych i 80 – tych XX wieku na podstawie decyzji Prezydenta (...) W. z dnia 10 listopada 1978 roku o ustaleniu lokalizacji inwestycji nr (...) trasy linii napowietrznej 110 kV zasilającej ZM U., decyzji Prezydenta (...) W. z 3 maja 1979 roku o zatwierdzeniu planu realizacyjnego inwestycji budowy linii 110 kV P. – U. oraz decyzji Naczelnika Dzielnicy (...) ds. Osiedla (...) z 3 sierpnia 1979 roku o zezwoleniu na wykonanie robót budowlanych na nieruchomościach na których przebiegać ma trasa linii 110 kV P. – U. (pismo k. 912 – 913). Co istotne – powyższej okoliczności nie zakwestionował pełnomocnik wnioskodawców, należało więc uznać je za fakt przyznany zgodnie z art. 230 kpc.

Mając na uwadze powyższe okoliczności należy stwierdzić, iż decyzja z 1968 roku, przedłożona do akt sprawy przez uczestnika (...) S.A., dotyczyła budowy linii elektroenergetycznej 110 kV znajdującej się na nieruchomości wnioskodawców tj. działce nr (...) przy ul. (...). Potwierdziły to nie tylko zeznania świadków J. W., G. P. i K. P., ale także okoliczności przedstawione przez uczestnika. Analiza map dołączonych do akt sprawy wskazuje, iż linia elektroenergetyczna 110 kV położona w rejonie Gminnej Rady Narodowej i ul. (...) w L., ma zupełnie inny przebieg (w układzie równoleżnikowym, tj. wschód - zachód), niż linia znajdująca się na działce nr (...), który ma przebieg południkowy (tj. północ – południe). Linia znajdująca się nad działką nr (...) została wybudowana na przełomie lat 60 – tych i 70 – tych XX wieku, a linia w rejonie Gminnej Rady Narodowej i ul. (...) – dopiero 10 lat później. Linia znajdująca się nad działką nr (...) przy ul. (...) jest oznaczona jako: (...), podczas gdy linia na drugiej działce: „P. – S.

– M.”. Z zeznań J. W. wynika, iż pod koniec lat 60 – tych XX – wieku M. W. oprócz w/w działek nie miał żadnych innych nieruchomości, na których były lub na których zostałyby później zbudowane linie elektroenergetyczne.

Mając na uwadze powyższe okoliczności należy bez żadnych wątpliwości uznać, iż decyzja z 1968 roku, przedłożona do akt sprawy przez uczestnika, dotyczył budowy linii elektroenergetycznej 110 kV znajdującej się na nieruchomości wnioskodawców.

Po dokonaniu powyższego dodatkowego postępowania dowodowego i wyeliminowaniu wszelkich wątpliwości co do zakresu treści załączników do w/w decyzji Sąd Okręgowy uznał, iż rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego oparte zostało na właściwie ustalonym stanie faktycznym, co poprzedzone było zasadną oceną materiału dowodowego zgromadzonego w aktach niniejszej sprawy. Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy wydał w pełni poprawne postanowienie, mające odzwierciedlenie nie tylko w treści obowiązujących przepisów prawa, ale odpowiadające także stanowisku ugruntowanemu w judykaturze. Z tych względów argumentacja zawarta w uzasadnieniu kwestionowanego postanowienia zasługuje na akceptację, a tut. Sąd w pełni podziela ją i przyjmuje za własną.

Za całkowicie chybiony należy uznać podniesiony w apelacji zarzut naruszenia przez Sąd I instancji naruszenia prawa materialnego. Sąd Okręgowy akceptuje rozważania prawne Sądu I instancji i podziela pogląd, iż decyzja wydana na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości (tj. Dz.U. z 1974 r. Nr 10, poz. 64 ze zm.) jest tytułem prawnym dla przedsiębiorcy przesyłowego do stałego korzystania z wymienionej w tej decyzji nieruchomości (analogiczne stanowisko zajął Sąd Najwyższy z uchwały z dnia 20 stycznia 2010 roku, III CZP 116/09, OSNC - Zb. dodatkowy 2010 nr C, poz. 92, str. 145). Jak stwierdził Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 8 kwietnia 2014 roku (sygn. III CZP 87/13, OSNC 2014/7-8/68) oraz w uchwale z dnia 6 czerwca 2014 roku (sygn. III CZP 107/13, OSNC 2015/3/29), decyzja taka stanowi tytuł prawny do korzystania z cudzej nieruchomości w zakresie wynikającym z jej treści oraz kreuje obowiązek znoszenia przez właściciela tej nieruchomości ograniczeń wynikających z uprawnienia przyznanego wskazanemu podmiotowi. Jest ona nadal źródłem prawa podmiotu, na rzecz którego ją wydano do korzystania z cudzej nieruchomości, a trwałość jej skutków dotyczy także każdorazowego właściciela nieruchomości. Na uprawnienia objęte taką decyzją może powoływać się przedsiębiorca, który na jej podstawie zainstalował urządzenia, jak też każdy kolejny, który uzyskał tytuł prawny do tych urządzeń i jest odpowiedzialny za ich eksploatację i utrzymanie (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2007 II CSK 156/07, OSNC 2008/9/103 oraz uchwała z dnia 20 stycznia 2010 r., III CZP 116/09, OSNC-ZD 2010/3/92).

W konsekwencji należy uznać, iż **skoro w odniesieniu do linii energetycznych znajdujących się nad działkami nr (...), należącymi do wnioskodawców, zostały wydane decyzja na podstawie art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości, to stanowią one samoistny tytuł prawny do wykonywania obsługi linii energetycznych i są przeszkodą do ustanowienia służebności przesyłu obciążającej działki na podstawie art. 305¹ i 305² kc** (identyczne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 30 stycznia 2015 roku, sygn. III CSK 123/14, Legalis nr 1186833). **Zakres uprawnień uczestników w zakresie korzystania, utrzymywania i eksploatacji linii elektroenergetycznych na podstawie w/w decyzji jest bardzo szeroki, wystarczający do normalnego funkcjonowania tej sieci i nie ma potrzeby ustanawiania jakiegokolwiek innego prawa na rzecz uczestników na podstawie art. 305¹ kc.**

W apelacji skarżący wskazali także, iż załączniki do decyzji wywłaszczeniowej nie mogły powstać wcześniej aniżeli data wydania tych decyzji, gdy tymczasem decyzje te są datowane odpowiednio na 8 listopada 1977 roku oraz 26 lutego 1968 roku zaś załączniki do tychże decyzji miałyby powstać odpowiednio: w styczniu 1977 roku oraz 22-IX-1967 roku. Wszystkie te okoliczności wskazywać miały, że domniemane załączniki do decyzji wywłaszczeniowej nie były w istocie dokumentami jakie pierwotnie były dołączone do samej decyzji, zatem na podstawie tych niewątpliwie przetworzonych dokumentów nie można w sposób jednoznaczny przyjąć, że dotyczą one działek wnioskodawców.

Powyższe argumenty nie są zasadne i świadczą o braku znajomości ówczesnych zasad czy praktyki prowadzenia inwestycji dotyczących budowy linii elektroenergetycznych. Polegała ona na tym, iż na początku ustalana była

trasa przebiegu linii, sporządzane były wykazy właścicieli, po których nieruchomościach miała przebiegać linia, a dopiero następnie była wydawana decyzja administracyjna. Trafnie wskazał Sąd I instancji, iż ówczasnie nie była kwestionowana taka praktyka sporządzania załączników do decyzji.

Należy podkreślić, iż w decyzjach wywłaszczeniowych wskazano, iż dotyczy ona osób wymienionych w wykazie nieruchomości, a zatem strony zostały wymienione w załączniku do decyzji. Niezbędnym składnikiem decyzji administracyjnej jest oznaczenie jej adresata (adresatów), a więc strony (stron). Z punktu widzenia prawidłowości decyzji jest obojętne, w którym miejscu decyzji strona zostanie wskazana; ważne jest, aby była ona określona w sposób jednoznaczny. Zatem oznaczenie strony może być zamieszczone w początkowej części decyzji, ale też może znaleźć się na końcu w rozdzielniku adresatów, którym decyzja zostaje doręczona (podobnie uznał Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 4 sierpnia 2011 roku, I OSK (...), Legalis nr 369097).

Należy podzielić stanowisko Sądu Rejonowego, iż przepisy polskiej procedury cywilnej nie zawierają zamkniętego katalogu środków dowodowych i dopuszczalne jest skorzystanie z każdego źródła informacji o faktach istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, jeśli tylko nie jest to sprzeczne z przepisami prawa. Dlatego dowodem nie musi być jedynie dokument, a mogą nimi być także odpisy dokumentów czy wręcz zdjęcia, zatem na podobnej zasadzie kopie dokumentów (podobnie uznał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 26 listopada 2014 roku, III CSK 254/13, OSNC - Zb. dodatkowy 2016 nr A, poz. 12, str. 67).

Reasumując można stwierdzić, iż inwestycje na nieruchomościach wnioskodawców zostały przeprowadzone zgodnie z ówczasnie obowiązującym prawem. W toku procesu inwestycyjnego inwestor uzyskał decyzje wywłaszczeniowe na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości. Inwestycja została zrealizowana, a następnie przez kilkadziesiąt lat nie kwestionowano uprawnień uczestników i ich poprzedników prawnych do korzystania z tych nieruchomości.

Po uzupełnieniu materiału dowodowego przez Sąd Okręgowy okazało się, iż ustalenia stanu faktycznego, dokonane przez Sąd I instancji, okazały się trafne. Za bezzasadne należało więc uznać podniesione w apelacji zarzuty dotyczące naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisów postępowania cywilnego dotyczące prawidłowości oceny dowodów (art. 233 § 1 kpc). Dokonana przez niego analiza dowodów była prawidłowa, oparta na regułach logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów. Z kolei argumentacja wnioskodawców, zaprezentowana w tym względzie, wskazująca na nieprawidłowość owej oceny, stanowiła jedynie polemikę z argumentacją Sądu. Należy wskazać, iż samo stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącej odpowiada rzeczywistości, nie jest wystarczające. Konieczne jest bowiem wykazanie, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, gdyż tylko takie uchybienie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (podobnie uznał Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 19 grudnia 2013 roku, I ACa 868/13, LEX nr 1416146). W realiach niniejszej sprawy tego rodzaju okoliczności wnioskodawcy nie wykazali.

Za całkowicie bezzasadny uznać należy także zarzut naruszenia przez Sąd I instancji przepisów postępowania w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania. Należy wskazać, iż w art. 102 kpc zawarta jest zasada słuszności umożliwiająca Sądowi w szczególnie uzasadnionych wypadkach zasądzenie od strony przegrywającej tylko części kosztów albo nie obciążanie jej w ogóle kosztami. Warto jednak podkreślić, iż kwestia zastosowania art. 102 kpc pozostawiona jest orzekającemu Sądowi z odwołaniem się do jego kompetencji, bezstronności, doświadczenia i poczucia sprawiedliwości. Ocena w tym zakresie ma charakter dyskrejonalny, oparty na swobodnym uznaniu, kształtowanym własnym przekonaniem oraz oceną okoliczności i może być podważona przez sąd wyższej instancji w zasadzie jedynie wtedy, gdy jest rażąco niesprawiedliwa (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2012 roku, I CZ 66/12, LEX nr 1232749; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2012 roku, IV CZ 69/12, LEX nr 1232622).

W ocenie Sądu w realiach niniejszej sprawy nie zaistniały jakiegokolwiek okoliczności uzasadniające zastosowanie w stosunku wnioskodawców wyjątkowej instytucji zawartej w art. 102 kpc. Wnioskodawcy nie wykazali, by znajdowali się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, rodzinnej czy finansowej. Na powyższą okoliczność nie zgłosili oni żadnego dowodu. Wykazano natomiast okoliczność przeciwną – są oni właścicielami przedmiotowych działek o łącznej powierzchni 6.700 m² o wartości 300 zł/m² (jak wynika z wniosku).

Tymczasem jednolite poglądy prezentowane w doktrynie, jak i w orzecznictwie, wyrażają przekonanie, że odpłatność wymiaru sprawiedliwości w sprawach cywilnych jest w Polsce zasadą, a opłaty sądowe stanowią rodzaj danin publicznych. Odstąpienie od ponoszenia tego rodzaju danin stanowi odstępstwo od konstytucyjnego obowiązku ich powszechnego i równego ponoszenia, wynikającego z art. 84 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.), stąd też powinno być stosowane w sytuacjach wyjątkowych, w stosunku do osób nie mających jakichkolwiek możliwości opłacania tych kosztów. Nie bez znaczenia jest bowiem fakt, iż w przypadku odstąpienia od obciążania wnioskodawców wydatkami postępowania nastąpiłoby to na koszt Skarbu Państwa, a więc wszystkich podatników. W ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie nie ma żadnych przesłanek by zwolnić wnioskodawców od ponoszenia wydatków postępowania. To oni zainicjowali postępowanie, toczyło się ono w ich interesie i żaden interes publiczny nie przemawia za tym, by wydatki te ponosił Skarb Państwa, a więc w istocie inni obywatele uiszczający podatki i inne daniny publicznoprawne będące źródłem dochodów budżetu Państwa.

Reasumując należy wskazać, iż zaskarżone postanowienie jest prawidłowe, a argumenty podniesione w apelacji nie zasługują na uwzględnienie. Z tych względów, na podstawie art. 385 kpc, Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.

Dodatkowo należy wskazać, iż nawet gdyby teoretycznie przyjąć, iż wydanie decyzji na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości nie wyklucza możliwości ustanowienia służebności przesyłu należy wskazać, iż i tak wniosek podlegałby oddaleniu z uwagi na zmaterializowanie się przesłanek nabycia przez uczestników służebności przesyłu w drodze zasiedzenia. Analiza akt niniejszego postępowania wskazuje bez wątpienia, iż linia elektroenergetyczna 110 kV została oddana do eksploatacji w dniach 19 - 20 listopada 1969 roku. Z kolei linia o napięciu 220 kV ta została wybudowana i oddana do eksploatacji w 1981 roku. Potwierdzają to jednoznacznie zeznania G. P. która zeznała, iż na początku lat 80 – tych XX wieku obie linie już stały (protokół k. 888). Obie linie elektroenergetyczne poddawane są oględzinom, przeglądom i ocenie stanu technicznego, a uprawnienie operatorów przesyłowych do korzystania z nieruchomości wnioskodawców przez kilkadziesiąt lat nie było kwestionowane. Dopiero pismem z dnia 12 stycznia 2012 roku wnioskodawcy, działając za pośrednictwem pełnomocnika, wezwali (...) Centrum S.A. do wypłaty wynagrodzenia z tytułu bezumownego korzystania z gruntu tj. działki o numerze (...) położnych w obrębie K..

Sąd Rejonowy trafnie wskazał, iż zgodnie z art. 305¹ kc nieruchomość można obciążyć na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1, prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (służebność przesyłu). Zgodnie zaś z art. 305² § 2 kc, jeżeli przedsiębiorca odmawia zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu, a jest ona konieczna do korzystania z urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1, właściciel nieruchomości może żądać odpowiedniego wynagrodzenia w zamian za ustanowienie służebności przesyłu.

Sąd w niniejszym składzie podziela dominujące w orzecznictwie stanowisko, iż przed wprowadzeniem konstrukcji prawnej służebności przesyłu uregulowanej w art. 305¹-305⁴ kc, tj. przed dniem 3 sierpnia 2008 roku możliwe było nabycie przez zasiedzenie służebności gruntowej o cechach odpowiadających służebności przesyłu (vide: uchwały Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2008 roku, III CZP 89/08, LEX nr 458125; z dnia 9 sierpnia 2011 roku, III CZP 10/11, OSNC 2011, Nr 12, poz. 129 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 lipca 2012 roku, II CSK 752/11, LEX nr 1218185; z dnia 26 czerwca 2013 roku, II CSK 626/12, LEX nr LEX nr 1341262). Biorąc pod uwagę datę posadowienia elementów linii energetycznych na nieruchomościach wnioskodawców (ponad 30 lat) oraz stałe, nieustanne korzystanie z nich przez uczestników i ich poprzedników prawnych, zmaterializowałyby się przesłanki do

nabycia służebności przesyłu w drodze zasiedzenia. W konsekwencji wnioszek o ustanowienie służebności przesyłu i tak podlegałyby oddaleniu.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł w pkt II i III sentencji na podstawie art. 520 § 2 kpc, z uwagi na oczywistą sprzeczność interesów wnioskodawców oraz uczestników postępowania. Na zasądzone od wnioskodawców solidarnie na rzecz uczestników kwoty złożyły się wynagrodzenia pełnomocników uczestników będących radcami prawnymi w wysokości 120 złotych – ustalone zgodnie z § 12 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 7 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tj. Dz. U. z 2013 roku, poz. 490 ze zm.).

Sąd nie znalazł podstaw do zastosowania art. 102 kpc, zgodnie z którym w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. W ocenie Sądu w niniejszej sprawie nie taki wypadek nie zachodzi. Sprzeczne z zasadą słuszności - wyrażoną w powyższym przepisie - byłoby nieobciążenie wnioskodawców kosztami postępowania poniesionymi przez uczestników w sytuacji, gdy to oni zainicjowali postępowanie, a interesy ich i uczestników były rażąco sprzeczne. Mając na uwadze powyższe okoliczności oraz treść przepisów prawa, Sąd orzekł jak w sentencji.

SSR Tomasz Niewiadomski (del.) SSO Adrianna Szewczyk - Kubat SSO Małgorzata Szymkiewicz – Trelka

(...)